Załącznik do Uchwały nr ……..
Rady Powiatu w Opolu Lubelskim
z dnia …… 2015 r.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej

w Powiecie Opolskim

na lata 2015 – 2017

Opole Lubelskie, 2015 r.

Spis treści

1. Wstęp 3
2. Podstawa prawna 3
3. Charakterystyka pieczy zastępczej w Powiecie Opolskim 4
3.1. Rodzinna piecza zastępcza 5
3.2. Instytucjonalna piecza zastępcza 12
3.3. Usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków zastępczych form opieki 14
4. Ocena mocnych i słabych stron – analiza SWOT 17
5. Założenia programu rozwoju pieczy zastępczej 18
5.1. Cel główny 18
5.2. Cele szczegółowe 18
6. Harmonogram zadań do realizacji 19
7. Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2015 -2017 21
8. Partnerzy 22
9. Źródła finansowania 22
10. Monitoring i ewaluacja 22

1. Wstęp

"Rodzina jest prawdziwym sanktuarium życia (…) Miejscem, w którym życie może w sposób właściwy być przyjęte i chronione (…) Niezależnie od związków ciała i krwi, prawdziwa miłość ojcowska i macierzyńska gotowa jest przyjąć także dzieci pochodzące z innych rodzin, obdarzając je tym wszystkim co jest potrzebne do życia i pełnego rozwoju"

Jan Paweł II

Od najdawniejszych czasów rodzina była i jest nadal podstawowym środowiskiem wychowawczym młodego pokolenia. To w niej kształtowane są postawy ludzkie i zaspakajane potrzeby człowieka. Według Jana Pawła II rodzina jest "drogą, po której idzie człowiek." Jest ona najlepszym środowiskiem ludzkiego rozwoju. W rodzinie człowiek przychodzi na świat, wychowuje się i realizuje swoje powołanie, kiedy zakłada własną rodzinę. Człowiek w rodzinie znajduje najbardziej sprzyjające środowisko dla swego rozwoju i z chwilą gdy się usamodzielnia czerpie z niej niepowtarzalne i niezbędne wartości. Rodzina jest więc czymś tak naturalnym i tak powszechnym, że trudno sobie bez niej wyobrazić ludzkie życie.

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Rodzicielstwo zastępcze jest formą zastępczego środowiska rodzinnego, powstającą na mocy orzeczenia sądu, stanowi ona nie stałą, a czasową formę opieki nad dzieckiem. Utworzenie rodziny zastępczej nie powoduje powstania więzi rodzinno-prawnej pomiędzy rodzicami zastępczymi a dzieckiem, jak to się dzieje w adopcji. Dzieci w rodzinie zastępczej przebywają do czasu uregulowania ich sytuacji prawnej. Potem mogą być adoptowane przez rodzinę zastępczą lub inną rodzinę oraz mogą powrócić do rodziny naturalnej, jeżeli zapewni ona dziecku pełne bezpieczeństwo.

2. Podstawa prawna

W myśl art. 4 ust. 1 pkt 3 a ustawy z dnia 05 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.) do zadań własnych powiatu należy wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 180 ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2013, poz. 135 z późn. zm.) do zadań własnych powiatu należy między innymi:

1) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo- wychowawczych;
2) organizowania wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutycze, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
3) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
4) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
5) organizowania wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
   a) grup wsparcia,

b) specjalistycznego poradnictwa;
6) wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
7) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
8) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
9) finansowanie:
   a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu;
   b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne;
   c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

Art. 180 ust. 1 ustawa o spieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na powiat obowiązek opracowania i realizacji 3 – letniego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej, zawierającego między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Niniejszy dokument *Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Opolskim* opracowany został na lata 2015-2017

3. Charakterystyka pieczy zastępczej w Powiecie Opolskim

Piecza zastępcza jest przejściową formą zapewnienia opieki dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej. W rodzinach zastępczych bądź w placówkach opiekuńczo-wychowawczych umieszcza się dzieci, których rodzice zostali trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub gdy władza ta została im ograniczona. Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej bądź placówce opiekuńczo-wychowawczej następuje na podstawie orzeczenia sądu oraz po uzyskaniu zgody rodziców zastępczych czy dyrektora placówki.

Kwestie sprawowania opieki i wychowania nad dziećmi częściowo lub całkowicie pozbawionymi opieki rodzicielskiej zarówno w strukturach rodzin zastępczych jak i placówek opiekuńczo-wychowawczych reguluje ustawa z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2013, poz. 135 z późn. zm.).

Rodzina zastępcza oraz prowadzący rodzinny dom dziecka daje możliwość całodobowej opieki i wychowania dziecka.

Piecza zastępcza zapewnia:

1. realizację planu pracy z rodziną lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka;
2. przygotowanie dziecka do:
   a. godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
   b. pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,
   c. nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych,

3. zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno – rekreacyjnych.

Zgodnie z art. 42 cyt. ustawy:

1. Pełnienie funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka może być powierzone osobom, które:

1) dają rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej;
2) nie są i nie były pozbawione władzy rodzicielskiej, oraz władza rodzicielska nie jest im ograniczona ani zawieszona;
3) wypełniają obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do nich wynika z tytułu egzekucyjnego;
4) nie są ograniczone w zdolności do czynności prawnych;
5) są zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co zostało potwierdzone:

a) zaświadczeniem lekarskim o stanie zdrowia wystawionym przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej oraz
b) opinią o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka wystawioną przez psychologa, który posiada co najmniej wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku psychologia oraz 2-letnie doświadczenie w poradnictwie rodzinnym;

6) przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
7) zapewnią odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające dziecku zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb, w tym:
   a) rozwoju emocjonalnego, fizycznego i społecznego,
   b) właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań,
   c) wypoczynku i organizacji czasu wolnego;

2. Pełnienie funkcji rodziny zastępczej niezawodowej lub zawodowej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka może być powierzone osobom, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo.
3. W przypadku rodziny zastępczej niezawodowej co najmniej jedna osoba tworząca tę rodzinę musi posiadać stałe źródło dochodów.

Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka są zobowiązani posiadać świadectwo ukończenia szkolenia organizowanego przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

3.1 Rodzinna piecza zastępcza

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 09 czerwca 2011 r. (t.j. Dz. U. z 2013, poz. 135 z późn. zm.), dzieli pieczę zastępczą na rodzinną i instytucjonalną. Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) rodzina zastępcza:

a) spokrewniona,

b) niezawodowa,

c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna;

2) rodzinny dom dziecka.

Rodzinę zastępczą lub rodzinny dom dziecka tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej.

Rodzinę zastępczą spokrewnioną tworzą małżonkowie lub osoba, niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. Od 1 stycznia 2012 roku funkcje rodzin zastępczych spokrewnionych pełnią jedynie osoby wstępne oraz rodzeństwo dziecka, czyli członkowie rodziny, na których zgodnie z Kodeksem rodzinnym i opiekuńczym ciąży obowiązek alimentacyjny. Liczba dzieci przebywających w tego typu rodzinie wynika z jej sytuacji osobistej.

Rodzinę zastępczą zawodową lub rodzinę zastępczą niezawodową tworzą małżonkowie lub osoba, niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. W rodzinach tych, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 3 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej. W razie konieczności umieszczenia w rodzinie zastępczej rodzeństwa, za zgodą rodziny zastępczej oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci. Rodziny zastępcze zawodowe ze względu na swoje kwalifikacje mogą zająć się wychowaniem dzieci wymagających szczególnej troski lub umiejętności wychowawczych. Rodziny te bowiem, będą stale doskonaliły swoje umiejętności, głównie poprzez odbyte szkolenia.

Rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego – umieszcza się w niej dziecko do czasu unormowania jego sytuacji, nie dłużej jednak niż na okres 4 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony, za zgodą organizatora rodzinnej pieczy zastępczej do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o:

1) powrót dziecka do rodziny;
2) przysposobienie;
3) umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej.

Rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna - umieszcza się w niej w szczególności dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a także dzieci na umieszczone na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich, jak również małoletnie matki z dziećmi do czasu unormowania jego sytuacji.

Rodzinny Dom Dziecka – forma pieczy zastępczej zorganizowana w naturalnych rodzinach zastępczych, (w przystosowanych domach rodzinnych), w której może przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej. W razie konieczności umieszczenia w rodzinnym domu dziecka rodzeństwa, za zgodą prowadzącego rodzinny dom dziecka oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci.

Rodzinę pomocową może tworzyć:
1) rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zastępcza zawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka;
2) małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim przeszkoleni do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub rodziny przysposabiającej.
Rodzina zastępcza zawodowa, rodzina zastępcza niezawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka może przyjąć dziecko jako rodzina pomocowa bez względu na liczbę dzieci pozostających pod ich opieką.

W roku 2014 na terenie Powiatu Opolskiego funkcjonowało 56 rodzin zastępczych, w tym 45 rodzin spokrewnionych, 10 rodzin zastępczych niezawodowych, 1 zawodowa oraz 2 rodzinne domy dziecka. Szczegółowo liczbę rodzin zastępczych na przełomie lat 2012 – 2014 przedstawia poniższy wykres:

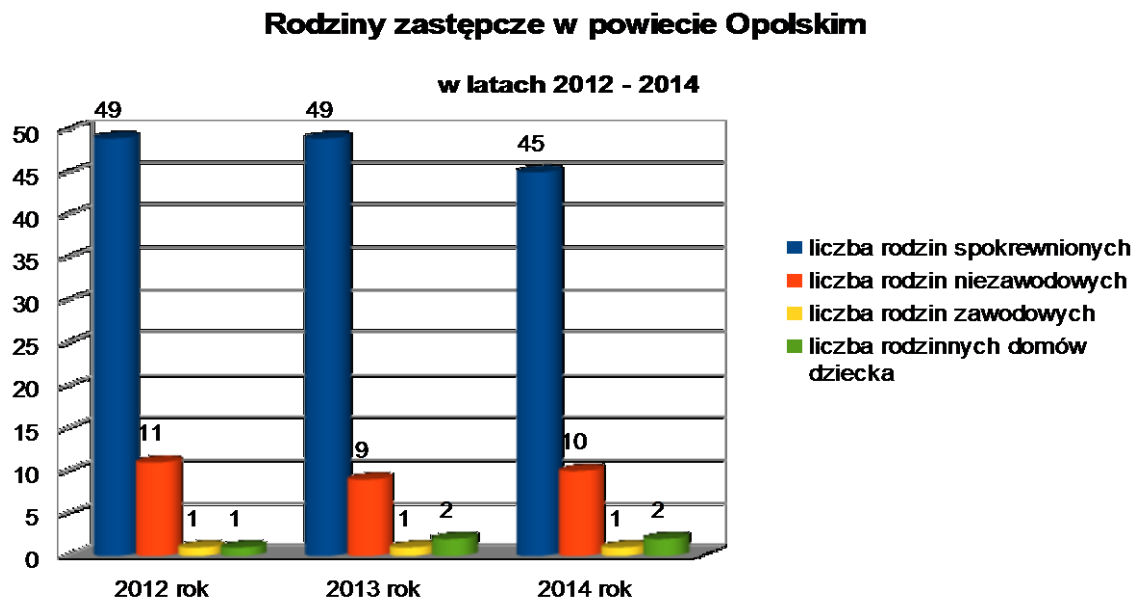

W 2014 r. w rodzinnych formach pieczy zastępczej na terenie Powiatu Opolskiego przebywało łącznie 96 dzieci, w tym:

- 63 w rodzinach spokrewnionych
- 13 w rodzinach niezawodowych
- 4 w rodzinie zawodowej
- 16 w rodzinnych domach dziecka

Analizując liczbę rodzin pełniących funkcję rodzin zastępczych na przestrzeni trzech lat, można stwierdzić, że ich liczba nieznacznie maleje, nadal jednak liczba rodzin spokrewnionych stanowi znaczny procent w odniesieniu do wszystkich form rodzicielstwa zastępczego. Szczegółowo liczbę dzieci w nich umieszczonych w rodzinach zastępczych na przełomie lat 2012 – 2014 przedstawia poniższy wykres:

Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie powiatu Opolskiego w latach 2012 - 2014

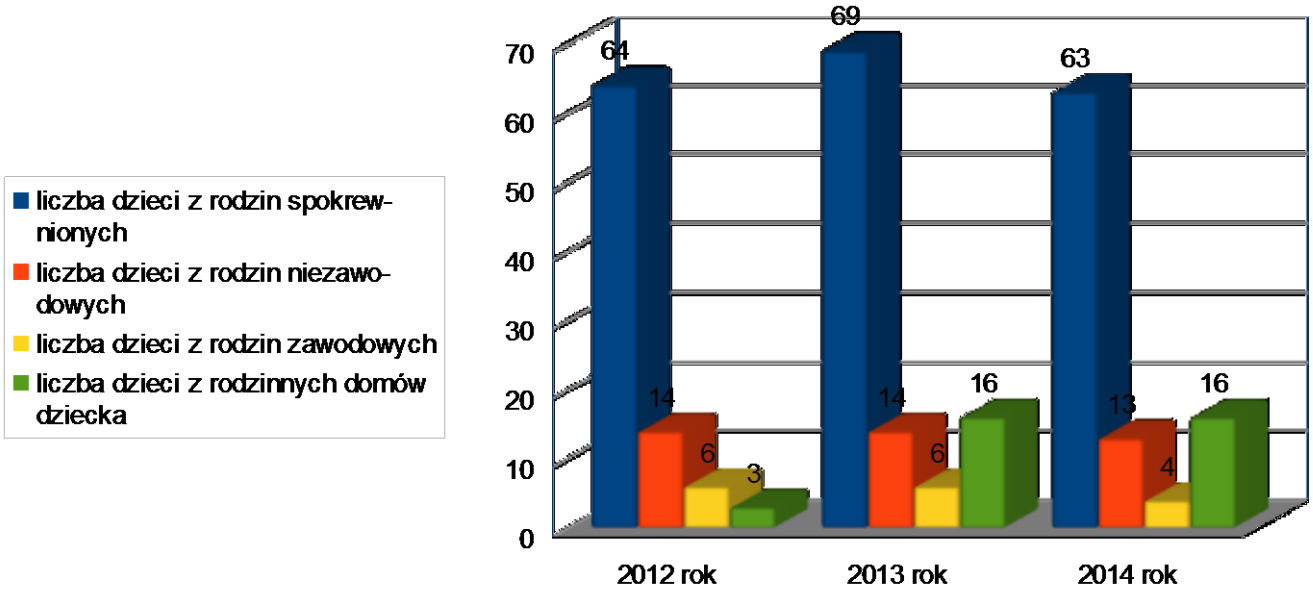

Każda rodzina zastępcza oraz prowadzący rodzinny dom dziecka objęta jest nie tylko pomocą finansową, ale także w miarę potrzeb specjalistycznym wsparciem i poradnictwem (psychologa, psychologa-terapeuty prawnika), jak również wsparciem i pomocą koordynatora pieczy zastępczej, czy rodziny pomocowej.

Powiat, za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie udziela pomocy pieniężnej rodzinom zastępczym na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci. Każdej rodzinie zastępczej przysługuje comiesięczna pomoc pieniężna. W uzasadnionych przypadkach rodzina zastępcza może ubiegać się o jednorazową bądź okresową pomoc.

Zgodnie z art. 80 Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka, na każde umieszczone dziecko, przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania, nie niższe niż kwota:

1) 660,00 zł miesięcznie — w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej;

2) 1.000,00 zł miesięcznie — w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka.

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje dodatek nie niższy niż kwota 200,00 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka. Rodzinie zastępczej zawodowej na dziecko umieszczone na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich przysługuje dodatek nie niższy niż kwota 200,00 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka. W przypadku powierzenia rodzinie pomocowej opieki i wychowania nad dzieckiem umieszczonym w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, rodzinie pomocowej wypłaca się wyżej wymienione świadczenie i dodatki przysługujące rodzinie zastępczej lub prowadzącemu rodzinny dom dziecka, w wysokości proporcjonalnej do liczby dni pobytu dziecka w danym miesiącu w tej rodzinie pomocowej. W 2013 r. wypłacono świadczenie pieniężne dla 1 rodziny pomocowej w wysokości 3871,00 zł.

Ponadto rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka starosta może przyznać:
1) dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka;
2) świadczenie na pokrycie:
a) niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo,
b) kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo lub okresowo.
3) rodzina zastępcza niezawodowa i zawodowa może otrzymywać środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinę zastępczą
4) rodzinie zastępczej zawodowej starosta może raz do roku przyznać świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego
5) prowadzący rodzinny dom dziecka otrzymuje środki finansowe na:

- utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka, w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinny dom dziecka
- pokrycie niezbędnych kosztów związanych z remontem lub ze zmianą lokalu w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka – do wysokości środków określonych w umowie
- pokrycie innych niezbędnych i nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka lub funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka – do wysokości środków określonych w umowie

Dodatkowo osobom pełniącym funkcję rodziny zastępczej zawodowej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje wynagrodzenie nie niższe niż 2.000,00 zł. miesięcznie.

Natomiast rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego przysługuje wynagrodzenie nie niższe niż 2.600,00zł miesięcznie oraz dodatkowo, w której przebywa przez okres dłuższy niż 10 dni w miesiącu kalendarzowym więcej niż 3 dzieci lub co najmniej jedno dziecko legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności oraz z orzeczeniem na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich., otrzymuje dodatek w wysokości 20 % otrzymywanego wynagrodzenia.

Rodzina zastępcza zawodowa oraz prowadzący rodzinny dom dziecka za okres pozostawania w gotowości do przyjęcia kolejnego dziecka otrzymują wynagrodzenie w wysokości 80% dotychczas otrzymywanego wynagrodzenia.

W trakcie 3-letniego programu rozwoju pieczy zastępczej realizowanego w latach 2012 – 2014 wszystkim rodzinom zastępczym spokrewnionym wypłacono pomoc pieniężną w łącznej kwocie 1.547.175,08 zł. Wysokość wypłaconych świadczeń uzależniona była od liczby rodzin zastępczych, ilości dzieci w nich umieszczonych oraz faktycznych potrzeb rodziny.

Tabela 2. Wysokość pomocy pieniężnej udzielonej rodzinom zastępczym spokrewnionym w latach 2012-2014

rok	Wysokość pomocy pieniężnej dla rodzin zastępczych spokrewnionych					Łącznie
	comiesięczna	dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	jednorazowa		dofinansowanie do wypoczynku letniego poza miejscem zamieszkania	
			niezbędne koszty związane z potrzebami przyjmowanego dziecka	koszty związane z wystąpieniem zdarzeń losowych		
2012	562.092,00	6.348,00	6.259,00	450,00	1.350,00	576.499,00
2013	520.358,00	10.800,00	900,00	x	600,00	532.658,00
2014	424.343,88	11.174,20	1.000,00	x	1.500,00	438.018,08
ogółem	**1.506.793,88**	**28.322,2**	**8.159,00**	**450,00**	**3.450,00**	**1.547.175,08**

W latach 2012 – 2014 na pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej niezawodowej wraz z dodatkiem z tytułu niepełnosprawności dziecka oraz pomocą jednorazową jak też dofinansowaniem do wypoczynku wypłacono łącznie 419.641,55. Poszczególne wydatki ilustruje tabela nr 3:

Tabela 3. Wysokość pomocy pieniężnej udzielonej rodzinom zastępczym niezawodowym w latach 2012-2014

rok	Wysokość pomocy pieniężnej dla rodzin zastępczych niezawodowych					Łącznie
	comiesięczna	Dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	jednorazowa		dofinansowanie do wypoczynku letniego poza miejscem zamieszkania	
			niezbędne koszty związane z potrzebami przyjmowanego dziecka	koszty związane z wystąpieniem zdarzeń losowych		
2012	128.939,00	6.800,00	1.600,00	x	1.200,00	138.539,00
2013	145.371,00	3.600,00	x	250,00	x	149.221,00
2014	122.529,58	5.270,97	x	2581,00	1.500,00	131.881.55
ogółem	**396.839,58**	**15.670,97**	**1600,00**	**2831,00**	**2.700,00**	**419.641,55**

W przypadku zawodowych rodzin zastępczych, które funkcjonowały w trakcie 3-letniego programu rozwoju pieczy zastępczej wypłacono pomoc pieniężną w łącznej kwocie 202.853,88 zł., szczegółowe wydatki ilustruje poniższa tabela:

Tabela 4. Wysokość pomocy pieniężnej udzielonej rodzinom zastępczym zawodowym w latach 2012-2014

rok	Wysokość pomocy pieniężnej dla rodzin zastępczych zawodowych							
	Co - miesięczna	Dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	jednorazowa		dofinansowanie do wypoczynku letniego poza miejscem zamieszkania	środki finansowe na utrzymanie domu jednorodzinnego	środki finansowe na pokrycie kosztów przeprowadzenia niezbędnego remontu	Łącznie
			niezbędne koszty związane z potrzebami przyjmowanego dziecka	koszty związane z wystąpieniem zdarzeń losowych				
2012	72.000,00	4.800,00	x	x	3.600,00	3.960,00	x	84.360,00
2013	31.852,00	1.200,00	x	x	x	1.108,00	x	34.160,00
2014	62.330,93	x	4.860,00	x	x	11.310,00	5.832,95	84333,88
ogółem	**166.182,93**	**6.000,00**	**4.860,00**	**x**	**3.600,00**	**16.378,00**	**5.832,95**	**202.853,88**

W poniższej tabeli przedstawiono szczegółowe wydatki poniesione w związku z funkcjonowaniem w Powiecie Opolskim rodzinnych domów dziecka. Łączny koszt udzielonych świadczeń na przełomie trzech lat wyniósł 852.147,42 zł

Tabela 5. Wysokość pomocy pieniężnej udzielonej rodzinnym domom dziecka w latach 2012-2014

rok	Wysokość pomocy pieniężnej dla rodzinnych domów dziecka							
	comiesięczna	Dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	jednorazowa		dofinansowanie do wypoczynku letniego poza miejscem zamieszkania	środki finansowe na utrzymanie domu jednorodzinnego	środki finansowe na pokrycie kosztów przeprowadzenia niezbędnego remontu	Łącznie
			niezbędne koszty związane z potrzebami przyjmowanego dziecka	koszty związane z wystąpieniem zdarzeń losowych				
2012	53.929,00	x	3.500,00	x	x	6.251,00	x	63.680,00
2013	106.579,00	3.600,00	2.500,00	x	x	16.617,00	667,00	129.963,00
2014	169.000,00	6600,00	1500,00	x	300,00	26.178,86	13.925,56	203.578,86
ogółem	**329.508,00**	**10.200,00**	**7500,00**	**x**	**300,00**	**490.046,86**	**14.592,56**	**852.147,42**

W trakcie 3-letniego programu rozwoju pieczy zastępczej w latach 2012-2014 powiat, za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie wszystkim rodzinom zastępczym i rodzinnym domom dziecka udzielił wsparcia finansowego w łącznej kwocie 3.025.688,93 zł. Wysokość wypłaconych świadczeń uzależniona była od liczby i rodzaju rodzin zastępczych, ilości dzieci w nich umieszczonych oraz faktycznych potrzeb rodziny.

Dzieci pochodzące z Powiatu Opolskiego przebywają również w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów, których koszty pobytu finansowane były ze środków naszego powiatu. W 2014r. powiat opolski finansował pobyt w 14 rodzinach zastępczych 20 dzieci pochodzących z terenu naszego powiatu, a zamieszkałych w innym powiecie, na ogólną kwotę 256.509,60 zł.

Jednocześnie w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Opolskiego przebywają dzieci zamieszkałe przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej na terenie innych powiatów. Zgodnie z zawartymi porozumieniami Powiat Opolski otrzymywał od tych jednostek dotacje docelowe. W 2014 r. w 10 rodzinach przebywało 17 dzieci spoza terenu Powiatu Opolskiego – koszt pobytu tych dzieci w pieczy rodzinnej opiewał na kwotę 250.329,88 zł.

Zadaniem PCPR jako organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jest m.in. organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne do my dziecka. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej w ramach pozyskanych środków finansowych w 2014 r. przeszkoliło 7 kandydatów na rodziny zastępcze, w ramach programu PRIDE Rodzinna Piecza Zastępcza/Adopcja oraz zorganizowało dla 5 rodzin zastępczych utworzonych w 2014 r. szkolenia o tematyce: ”Potrzeby rozwojowe dzieci w różnym wieku i sposoby ich zaspakajania” i „Skuteczne metody dyscyplinowania dzieci, które doświadczyły negatywnych wzorców.”

3.2. Instytucjonalna piecza zastępcza

Dzieci pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej mogą być także umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej, która jest sprawowana w formie:

1) placówki opiekuńczo-wychowawczej typu:

- socjalizacyjnego,
- interwencyjnego,
- specjalistyczno-terapeutycznego,
- rodzinnego

2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej;
3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Placówka opiekuńczo - wychowawcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej; podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi; zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.

Typ interwencyjny – zadaniem placówki jest doraźna opieka nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia dziecku opieki.

Typ specjalistyczno-terapeutyczny – placówka tego typu zapewnia opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności:

- legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności;
- wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii;
- wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych.

Placówka zapewnia zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne. W placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego są umieszczane dzieci powyżej 10. roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie.

W placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego można umieścić, w tym samym czasie, łącznie nie więcej niż 14 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej.

W *regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej* umieszczane są dzieci wymagające szczególnej opieki, które ze względu na stan zdrowia wymagający stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo – wychowawczej. W regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej można umieścić w tym samym czasie, łącznie nie więcej niż 30 dzieci.

W *interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym* umieszcza się dzieci, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, w tym samym czasie, można umieścić nie więcej niż 20 dzieci. Pobyt dziecka w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym nie może trwać dłużej niż do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia.

Należy nadmienić, iż umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno nastąpić po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzicom naturalnym dziecka.

Na terenie Powiatu Opolskiego nie funkcjonuje placówka opiekuńczo-wychowawcza, dzieci całkowicie lub częściowo pozbawione opieki rodzicielskiej w razie braku możliwości umieszczenia ich w rodzinnych formach pieczy zastępczej, zgodnie z postanowieniem sądu są kierowane do placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie innego powiatu.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami koszty pobytu dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej ponosi powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go w placówce. Średni miesięczny koszt pobytu dziecka w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej kształtuje się w kwocie ok. 3.771 zł.

Tabela 6. Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo - wychowawczych w latach 2012 – 2014

Rok	**2012**	**2013**	**2014**
Liczba dzieci	12	7	4

Z biegiem lat liczba dzieci pochodzących z Powiatu Opolskiego przebywających w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów znacznie maleje. W 2014 r. w placówkach przebywało jedynie 4 wychowanków.

3.3. Usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków zastępczych form opieki

Usamodzielnienie - długotrwały proces wychowawczy, któremu podlegają pełnoletni wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych, mający na celu podjęcie przez nich samodzielnego, dojrzałego życia w integracji ze środowiskiem.

Formy pomocy dla pełnoletnich wychowanków:

Pomoc pieniężna na usamodzielnienie oraz pomoc pieniężna na zagospodarowanie jest przyznawana osobie usamodzielnianej, której dochód miesięczny nie przekracza kwoty 1.200,00 zł.

Wysokość pomocy na usamodzielnienie wynosi:

- w przypadku osoby usamodzielnianej, która opuszcza rodzinę zastępczą spokrewnioną — nie mniej niż 3.300,00 zł, jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej 3 lat;
- w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-wychowawczą:

a) nie mniej niż 6.600,00 zł - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat,
b) nie mniej niż 3.300,00 zł - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat,
c) nie mniej niż 1.650,00 zł - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres roku.

- pomoc na usamodzielnienie może zostać wypłacona, w zależności od ustaleń indywidualnego programu usamodzielniania, jednorazowo lub w ratach, nie później jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26 roku życia;
- w przypadku gdy osoba usamodzielniana otrzymuje pomoc na kontynuowanie nauki, pomoc na usamodzielnienie jest wypłacana po zakończeniu pobierania pomocy na kontynuowanie nauki;

Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie jest przyznawana osobie usamodzielnianej, która przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej:

- 3 lat - w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną;
- roku - w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną

Warunkiem przyznania pomocy na kontynuowanie nauki i na usamodzielnienie jest złożenie wniosku co najmniej dwa miesiące przed terminem opuszczenia pieczy zastępczej lub terminem opuszczenia dotychczasowej rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawczej, z jednoczesnym: wskazaniem przez osobę usamodzielnianą, osoby, która podejmuje się pełnienia funkcji opiekuna usamodzielnienia oraz przedstawieniem pisemnej zgody tej osoby;, a także złożeniem indywidualnego programu usamodzielnienia. Opiekunem usamodzielnienia może być osoba tworząca rodzinę zastępczą, prowadząca rodzinny dom dziecka, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, pracownik socjalny powiatowego centrum pomocy rodzinie, osoba będąca w placówce opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej wychowawcą lub psychologiem, lub inna osoba wskazana przez osobę usamodzielnianą i zaakceptowana przez dyrektora powiatowego centrum pomocy rodzinie

Pomoc na kontynuowanie nauki przyznaje się osobie usamodzielnianej, jeżeli kontynuuje naukę:

- w szkole;
- w zakładzie szkolenia nauczycieli;
- w uczelni
- na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia;
- u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego.

Wysokość pomocy wynosi nie mniej niż 500,00 zł miesięcznie i zostaje przyznana na czas nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25. roku życia. Pomoc przysługuje w trakcie trwania, odpowiednio: roku szkolnego, roku akademickiego, kursu albo przygotowania zawodowego

Pomoc na zagospodarowanie jest wypłacana jednorazowo, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26 r.ż., w wysokości nie niższej niż 1.500,00 zł, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym bądź znacznym stopniu niepełnosprawności - w wysokości nie niższej niż 3.000,00 zł. Pomoc na zagospodarowanie może być przyznana w formie rzeczowej. W skład pomocy na zagospodarowanie wchodzą m.in.: materiały niezbędne do przeprowadzenia remontu i wyposażenia mieszkania, sprzęt gospodarstwa domowego, pomoce naukowe, sprzęt rehabilitacyjny oraz sprzęt, który może służyć do podjęcia zatrudnienia.

Pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych udziela powiatowe centrum pomocy rodzinie właściwe ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej. Pomoc polega na:

- redagowaniu wspólnie z wychowankiem wniosku o przyznanie mieszkania z zasobów mieszkaniowych gminy; zaopiniowaniu wniosku osoby usamodzielnianej o przyznanie mieszkania; skompletowaniu załączników do przyznania pobytu w mieszkaniu chronionym; wydaniu decyzji administracyjnej przyznającej pobyt w mieszkaniu chronionym
- wskazaniu adresu burs i internatów szkolnych;
- całkowitym lub częściowym dofinansowaniu do wynajmu pokoju lub stancji;
- udzielaniu wskazówek przy poszukiwaniu stancji

Nadal priorytetową potrzebą w zakresie pomocy pełnoletnim wychowankom jest utworzenie mieszkań chronionych. Osoby tam przebywające, pod opieką specjalistów, nabywają umiejętności prowadzenia niezależnego życia i wiedzy niezbędnej do bezproblemowego wejścia w dorosłe życie. Mieszkania chronione zapewniają warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku oraz integrację ze społecznością lokalną.

Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia polega na wspieraniu usamodzielniającego się wychowanka w zdobyciu kwalifikacji zawodowych, uzyskaniu odpowiedniego wykształcenia zgodnego z możliwościami i aspiracjami życiowymi. Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia polega równie z na motywowaniu i zachęcaniu osoby usamodzielnianej do aktywizacji zawodowej oraz udzielaniu informacji na temat form i sposobów poszukiwania pracy. Pomocy udziela powiatowe centrum pomocy rodzinie ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej.

Usamodzielniającym się wychowankom pieczy zastępczej zapewnia się również pomoc prawną i psychologiczną.

Pełnoletni wychowankowie rodzin zastępczych oraz instytucjonalnych form opieki zostali objęci przede wszystkim: jednorazową pomocą na usamodzielnienie, comiesięczną pomocą na kontynuowanie nauki oraz jednorazową pomocą na zagospodarowanie w formie rzeczowej. Na przestrzeni lat 2012-2014 wydatki związane z pomocą dla pełnoletnich wychowanków wyniosły ogółem: 529.169,67 zł. Poszczególne wydatki ilustruje tabela nr 6:

Tabela 6. Rodzaje i wysokość otrzymanej pomocy przez wychowanków z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych

Rok	Pomoc na usamodzielnienie		Pomoc na kontynuowanie nauki		Pomoc na zagospodarowanie	
	Liczba wychowanków	Kwota udzielonych świadczeń	Liczba wychowanków	Kwota udzielonych świadczeń	Liczba wychowanków	Kwota udzielonych świadczeń
2012	2	11.529,00	37	147.100,58	4	9.882,00
2013	3	14.835,00	36	163.240,20	5	17.823,00
2014	3	14.822,10	36	144.996,79	1	4.941,00
ogółem	8	41.186,10	109	455.337,57	10	32.646,00

3. Ocena mocnych i słabych stron – analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• wsparcie rodzin zastępczych poprzez pracę koordynatora pieczy zastępczej, • możliwość tworzenia rodzin pomocowych, • dobra współpraca instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemów dzieci i rodzin (ośrodki pomocy społecznej, sąd, policja, oświata), • dostępność bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (usługi psychologa, psychologa-terapeuty, prawnika, pracownika socjalnego, • wysoka jakość pracy socjalnej i wykwalifikowana kadra pomocy społecznej, • funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych w strukturach gmin • istniejące zasoby pieczy zastępczej (w tym Rodzinny Dom Dziecka, zawodowa niespokrewniona z dzieckiem rodzina zastępcza, rodziny niezawodowe i spokrewnione, • systematyczne podnoszenie kwalifikacji i kompetencji w sferze opiekuńczo-wychowawczej rodziny zastępczych (szkolenia, warsztaty, grupy wsparcia) • podnoszenie świadomości rodziców zastępczych w sprawie właściwych relacji z rodzinami naturalnymi wychowanków	• brak osób chętnych na tworzenie zawodowych oraz niezawodowych rodzin zastępczych, • niska świadomość społeczna dotycząca problemu osamotnionych dzieci, • ograniczone środki finansowe na • wzmocnienie funkcjonowania lokalnego systemu pieczy zastępczej w tym na zatrudnienie kadry pracowników, • brak mieszkań chronionych dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych, • narastające problemy społeczne (ubóstwo, sieroctwo, bezrobocie), • zbyt rozwinięta biurokracja na rzecz pracy z rodziną, • niewystarczające przeszkolenie rodzin zastępczych w zakresie radzenia sobie z problemami wychowanków wkraczających w okres dojrzewania, • trudności w postępowaniach adopcyjnych, • niewystarczające wsparcie wolontariuszy, • brak rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego, • brak kompleksowego podejścia do eliminowania przyczyn dysfunkcjonalności rodziny
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
• możliwość pozyskania kandydatów na rodziców zastępczych, • racjonalne wykorzystanie środków finansowych, • akcje promocji rodzicielstwa zastępczego • powstanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych, • praca z rodzicami naturalnymi w celu szybszego powrotu dziecka do rodziny naturalnej	• niewystarczające środki finansowe na rozwój pieczy zastępczej, • wzrastający negatywny wizerunek pieczy zastępczej, • euro sieroctwo (problem dzieci opuszczonych przez jednego lub obydwojga rodziców z uwagi na migrację zarobkową poza granice kraju)

5. Założenia programu rozwoju pieczy zastępczej

5.1. Cel główny

Głównym celem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej jest tworzenie i wspieranie rodzinnej pieczy zastępczej.

5.2. Cele szczegółowe

Cel szczegółowy nr 1 – *doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem, przebywającym w pieczy zastępczej.*

Szansą wzrastania dziecka w warunkach zbliżonych do naturalnych, kiedy rodzina biologiczna nie może z różnych przyczyn zapewnić bezpośredniej opieki i wychowania jest rodzina zastępcza. Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz wspieranie tych rodzin, które już funkcjonują przyczyni się do wzmocnienia obecnego systemu pieczy zastępczej w powiecie Opolskim. Doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem umożliwi współpraca Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z/s w Poniatowej ze środowiskiem lokalnymi instytucjami i innymi podmiotami zajmującymi się pomocą dziecku w celu objęcia dziecka optymalnym wsparciem i pomocą w celu powrotu do domu rodzinnego.

Cel szczegółowy nr 2 – *doskonalenie pracy w rodziną biologiczną.*

Najczęstszą przyczyną umieszczania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej jest niewydolność wychowawcza rodziców lub sieroctwo zupełne Sytuacja w domu rodzinnym rzutuje na funkcjonowanie dziecka, nawet wtedy, gdy przebywa ono poza nim.

Dlatego tak ważne jest, aby tam, gdzie jest to możliwe wspierać rodziny w pokonywaniu trudności, pomagać w uzyskaniu poprawy sytuacji w różnych obszarach funkcjonowania społecznego, wdrożeniu prawidłowych postaw życiowych, rodzicielskich a przede wszystkim odbudowaniu więzi i relacji rodzinnych., tak aby w rezultacie doprowadzić do osiągnięcia podstawowej stabilizacji życiowej co umożliwi jak najszybszy powrót dziecka do rodziny.

Cel szczegółowy nr 3- *pomoc w usamodzielnianiu wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych.*

W zintegrowanym systemie opieki nad dzieckiem i rodziną należy uwzględnić działania mające na celu jak najlepsze przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia po opuszczeniu placówki opiekuńczo –wychowawczej czy też rodziny zastępczej. W czasie pobytu w pieczy zastępczej, wychowanek powinien nabyć odpowiednie umiejętności i wiedzę niezbędną do bezproblemowego wejścia w dorosłe życie. Efektywne przygotowanie wychowanków do samodzielnego, dorosłego życia od chwili umieszczenia w placówce oraz rodzinie zastępczej ma w przyszłości zapobiec ich społecznemu wykluczeniu.

Cel szczegółowy nr 4 - *podniesienie jakości usług, świadczonych w zakresie pomocy dziecku i rodzinie.*

Profesjonalna kadra jest kluczowa we właściwym wypełnianiu zadań w obszarze pomocy dziecku i rodzinie. Dlatego tak ważne jest to, aby pracownicy mieli możliwość systematycznego podnoszenia i wzmacniania swoich kwalifikacji.

6. Harmonogram zadań do realizacji.

Cel główny	Cele szczegółowe	Zadania	Termin realizacji	Współrealizatorzy
Tworzenie i wspieranie rodzinnej pieczy zastępczej.	1. Doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem, przebywającym w pieczy zastępczej	1. Współpraca zespołu ds. pieczy zastępczej z rodzinami zastępczymi, ośrodkami pomocy społecznej, asystentami rodzin, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi oraz organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami zajmującymi się pomocą dziecku w celu objęcia dziecka optymalnym wsparciem i pomocą w celu powrotu do domu rodzinnego. 2. Zapewnienie bezpłatnej pomocy psychologicznej, socjalnej i prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą. 3. Organizowanie szkoleń dla rodziców zastępczych mających na celu podnoszenia swoich kwalifikacji oraz dogłębnego zrozumienia problemów opiekuńczo-wychowawczych. 4. Promowanie w środowisku lokalnym rodzinnych form opieki zastępczej. 5. Zapewnienie środków finansowych w budżecie powiatu na tworzenie i utrzymanie nowych zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych. 6. Realizacja procesu diagnostyczno – kwalifikacyjnego kandydatów na rodziców zastępczych. 7. Wspieranie rodziców zastępczych w pełnieniu funkcji wychowawczej	2015-2017 wg. potrzeb	PCPR, OPS, sąd, szkoły, Policja, przychodnie POZ, poradnie specjalistyczne
	2. Doskonalenie pracy z rodziną biologiczną.	1.Współpraca w szczególności z asystentami rodziny na rzecz aktywizacji rodziny naturalnej w celu poprawy ich sytuacji życiowej i zmiany stylu życia 2.Wspieranie i promowanie inicjatyw na rzecz dziecka i rodziny podejmowanych przez lokalne instytucje: szkoły, przedszkola, parafie, instytucje kultury i sportu, organizacje pozarządowe we współpracy z rodzicami	2015-2017 na bieżąco	PCPR, OPS z terenu Powiatu Opolskiego

	3. Pomoc w usamodzielnianiu wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych	1. Wczesne przygotowanie wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych do usamodzielnienia. 2. Nauka umiejętności poruszania się na rynku pracy. 3. Pomoc w realizowaniu Indywidualnego Programu Usamodzielnienia. 4. Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnianie i kontynuowanie nauki, zagospodarowanie.	2015-2017 na bieżąco	PCPR, opiekunowie usamodzielnienia
	4. Podniesienie jakości usług, świadczonych w zakresie pomocy dziecku i rodzinie.	1. Zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. 2. Zapewnienie środków finansowych w budżecie powiatu na podnoszenie kwalifikacji kadry zatrudnionej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu lubelskim z/s w Poniatowej 3. Udział w szkoleniach i konferencjach w zakresie pomocy dziecku i rodzinie 4. Korzystanie z doświadczeń innych w zakresie stosowanie dobrych praktyk w obszarze opieki nad dzieckiem i rodziną 5. Inicjowanie współpracy z jednostkami pomocy społecznej i innymi podmiotami w zakresie wzajemnej wymiany doświadczeń w zakresie pomocy dziecku i rodzinie	2015-2017 wg. potrzeb	PCPR, instytucje szkolące, ROPS

7. Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2015-2017

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 wyżej cytowane ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, umowy zawiera się w ramach limitu rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, określonego w 3 –letnim powiatowym programie dotyczącym rozwoju pieczy zastępczej.

Obligatoryjnie umowa zostaje podpisana w ramach posiadanego limitu, na wniosek rodziny zastępczej niezawodowej, która:

- spełnia warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej oraz posiada opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- posiada co najmniej 3 –letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka.

Natomiast fakultatywnie, w ramach limitu, zgodnie z art. 54. ust. 2 na wniosek rodziny zastępczej niezawodowej spełniającej warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, posiadającej pozytywną opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Rodzina zastępcza zawodowa powstaje poprzez podpisanie umowy ze Starostą (lub w jego imieniu przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie).

Limit rodzin zawodowych na lata 2015 -2017 został określony na podstawie realnych potrzeb oraz możliwości finansowych Powiatu Opolskiego i przedstawia się następująco:

- 2015 r. (środki finansowe zabezpieczone w budżecie).
  - utworzenie 1 nowej zawodowej rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego - kontrakt na 4 lata,

- 2016 r. (pod warunkiem zabezpieczenia w budżecie powiatu środków finansowych).
  - utworzenie 1 nowej zawodowej rodziny zastępczej - (fakultatywnie, na wniosek rodziny zastępczej niezawodowej spełniającej warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, posiadającej pozytywną opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej) -kontrakt 4 letni

- 2017 r. (pod warunkiem zabezpieczenia w budżecie powiatu środków finansowych).
  - utworzenie 1 nowej zawodowej rodziny zastępczej - (fakultatywnie, na wniosek rodziny zastępczej niezawodowej spełniającej warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, posiadającej pozytywną opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej) - kontrakt 4 letni.

Poza limitem rodzin zastępczych zawodowych, zgodnie z art. 55 ustawy Starosta może zawierać umowy o utworzenie rodziny zastępczej zawodowej lub rodzinnego domu dziecka, z kandydatami spełniającymi warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, na ich wniosek.

8. Partnerzy

Realizatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej przy współpracy:

- Ośrodków Pomocy Społecznej,
- Sędziów i kuratorów Sądu Rejonowego w Opolu Lubelskim (Wydział VIII Rodzinny i Nieletnich),
- instytucji oświaty i zdrowia,
- Policji,
- Poradni specjalistycznych (Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Opolu Lubelskim),
- Organizacje pozarządowe (Towarzystwo Wspierania Rodzin w Poniatowej).

9. Źródła finansowania

Działania zawarte w Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej finansowane będą ze środków własnych powiatu, samorządu gmin oraz innych powiatów, dotacji celowych oraz pozyskanych środków.

10. Monitoring i ewaluacja

Realizacją Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Opolskim na lata 2015-2017 zajmuje się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

W ramach monitorowania realizacji programu PCPR będzie systematycznie dokonywało oceny postępu realizacji programu, skupiając się przede wszystkim na procesie realizowania poszczególnych zadań zgodnie z przyjętymi terminami oraz celami: głównym i szczegółowymi. Corocznie sporządzane będzie sprawozdanie z realizacji wykonywanych działań, które zostały podjęte w ramach programu. Sprawozdania z realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017 zostaną zamieszczone na stronie internetowej PCPR.

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb i możliwości finansowych powiatu w zakresie rozwoju pieczy zastępczej.